

روایت میدانی از بازار قدیمی کرمان که دیگر صدای چکش و قلم در آن شنیده نمی شود

آخرین رمق های هنر اصیل

عکس: ایران

گزارش

نیلوفر منصور
گروه گزارش

دیگر خبری از صدای چکش کاری سرد که روی ورقه های مس می نشست و به آن شکل می داد از قدیمی ترین بازار کرمان شنیده نمی شود. جایی که هنوز هم به بازار مسگرها مشهور است اما دیگر کمتر کسی در دل این بازار چکش و قلم در دست می گیرد تا اثری زیبا خلق کند. روزگاری نه چندان دور ده ها مسگر به قوت بازو

و صدای کوبه هاشان بلند و در هم گم می شد، خبری نیست. آخ که چه صفایی داشت. دیگه گذشت زمانی که مسگرها تو حجره های این بازار با ضربه های چکش شون آثار ظریف و بدیعی

می ساختند که هم مشتری داخلی داشت و هم خارجی. وقتی همه تو بازار انواع ظرف و ظروف آشپزی و هنری می ساختند، صدای چکشاشون همه کرمون رو برمی داشت. یکه تاز میدان بودند، مثل حالا نبود که چند نفری بیابیم اینجا و کاری از پیش نبریم.»

مجید رفیعی از مغازه داران قدیمی در راسته بازار مسگران کرمان است. چنان با حسرتی عمیق، وضعیت این بازار را توصیف می کند که لحظه ای خودم را در ۵۰ سال پیش در محله ای حس می کنم که همه ساکنانش در خانه یا مغازه، مسگری می کردند. قلم به درد می آید وقتی استادکار مس آهی از ته دل می کشد و خاطرات بازار پر سر و صدای مسگری کرمان را مرور می کند و می گوید: «این بازار زمانی رونق داشت و آهنگ کوبه های مس، کل دنیا رو برمی داشت. اما حالا با مسکونی که دلالتن کالاهای چینی، پاکستانی و هندی برای ما به ارمان آورده اند، کوشمان خرسده است. این وضعیت از طرفی حمایت از صنایع و تولیدات داخلی رو یادآوری می کنند و از طرف دیگه حمایتی دیده نمی شود. هزینه مس روز به روز بالا میره و مردم وقتی به قیمت ها نگاه می کنند، تمایلی به خرید ندارند و مجبور می شوند به جای خرید مس، صنایع دستی چینی و هندی نامرغوب و بی کیفیت رو خریداری کنند.»

روزگار مسگری

راسته مسگرها هنوز پابرجاست اما نه همان راسته مسگران قدیمی که صدای چکش هنرمندان مسگری در آن همه را به سمت خود می کشاند. بازاری پر از ازدحام اما بی رونق از خرید و فروش. فقط یک مجسمه مرد مسگر در ابتدای بازار مسگران این مکان را معرفی می کند، وگرنه بجز چند مغازه که به فروش محصولات تزئینی لوکس کارخانه های مسی یا حتی محصولات چینی مس اختصاص دارند، یک کوره مس در این بازار دیده نمی شود. در کنار مغازه هایشان پته دوزی ها قرار دارند که با طرح ها و اشکال مختلف و رنگارنگ چشم ها را خیره می کنند. با گذشتن از چند مغازه، ادویه فروشی ها هم پدیدار می شوند، عطر «قوتو» از آن طرف های شیشه ای و پلاستیکی، نرم و آرام خود را به مشام گردشگران می رساند. هرچند بازار شلوغ است و ازدحام جمعیت زیاد، اما رفیعی می گوید: «اکثر گردشگران فقط تماشاگر هستند و در نهایت، خوش و بشی با مغازه داران می کنند و می روند.»

کوچه پس کوچه های خیابان های اسام خمینی و شریعتی راهی است به طولانی ترین بازار سنتی و تاریخی ایران. بازاری با دهانه بزرگ نقارخانه که سقف و سردر بزرگ آن مزین به کاشیکاری است. بازار مسگران کرمان یادگاری از دوران صفویه است که در حاشیه میدان گنجعلی خان جای دارد که امروز متأسفانه به دست دلالتن چینی، پاکستانی و هندی افتاده و همین امر این صنعت سنتی را در معرض خطری جدی قرار داده و به نظر می رسد با تغییر شغل مسگران و تمایل نداشتن جوانان به این صنعت، به زودی مهم ترین صنعت دستی کرمان به فراموشی سپرده شود.

رفیعی که ۶۵ سال از عمر ۷۵ ساله اش را مسگری کرده، دیگر آمیدی به مسگری در کرمان ندارد. او به قدمت ۴۰۰ ساله بازار مسگری در کرمان اشاره می کند و می گوید: «در گذشته اگه کسی در کرمون می خواست شغل مسگری راه بندازه، حتما باید آبا و اجدادش مسگر بودند تا اجازه کار به او می دادند و این طور نبود که هر وقت دوست داشت مسگری کند. هر چیزی برای خودش قوانین و رسومی داشت.»

سال به سال دریغ از پارسل

محمدی یکی دیگر از صاحبان کسب و کار در بازار مسگرهای کرمان به «ایران» می گوید: «خیلی از کارگاه های مس از بین رفتند، حالا مغازه داران ساعت هایی از روز کرکره را بالا می دهند، ساعتی می نشینند و دشت نکرده به خانه برمی گردند. روز بعد تکرار همان دیروز است هر چند امیدوارند اوضاع تا به بهبود رود، بویژه تا خرداد که هوا هنوز گرم نشده است.»

او درباره شرایط بازار می گوید: «به بازار نگاه کنید، از ابتدای تعطیلات نوروز با وجود این همه گردشگر انگشتان یک دست تا امروز به اندازه هم مشتری نداشتیم. دلپیش هم این است که چون ظروف مس کرمان سنگین و با قیمت بالا هستند، مشتری ها به سمت مس استان های

دو دایره

دهه شصتی های کرمانی، آخرین نسلی هستند که در دوران کودکی و نوجوانی، صدای ضربات پیپای چکش مسگران را در بازار تاریخی شهر شنیدند. دیگر این صدا از بازار مسگرها نمی آید، نسل های جدید به دنبال حرفه و شغل پدران خود نرفته اند و به راحتی طلبی خو گرفته اند

دیگر که با قیمت کمتر و سبک ترند، گرایش پیدا می کنند. وضعیت، خوب نیست. سال به سال وضعیت بازار کسادتر می شود، همه چیز گران است و روزانه شاهد افزایش قیمت در بازار هستیم.»

او با بیان اینکه اگر این شرایط ادامه پیدا کند باید فروشگاهش را تعطیل کند، می گوید: «تمام دارایی و سرمایه خانوادگی مان در این فروشگاه است، اما اگر همین میزان پول را وارد دلالتی و خرید و فروش ماشین کنم درآمد بیشتری خواهم داشت.»

این کسبه بازار مسگرها که این شغل از پدر و پدربزرگش به او رسیده درباره دلالتی گاهش درآمدهش توضیح می دهد: «در شرایط تورمی رقابت بالاتر می رود و مجبور می شویم حاشیه سود را پایین آوریم چرا که مردم دیگر قدرت خرید ندارند.»

او معتقد است: «کاسپی در بازار مسگران کرمان کساد است و فروشگاه ها یکی یکی در بازار مسگرها تعطیل می شوند و وقتی این اتفاق می افتد یعنی شرایط اصلاً خوب نیست. به نظر من دوران اوج صنعت و هنر مسگری به پایان رسیده، زیرا نه تنها زمانه تغییر کرده بلکه شیوه تولید هم متفاوت شده است. مهم تر از همه اینکه دست اندرکاران و مدیران نتوانسته اند زمینه توسعه این صنعت را در این مسیر فراهم کنند.»

یکی دیگر از مغازه داران ورود کم توریست و مسافر به شهر را یکی از عوامل رکود در بازار مس می داند و می گوید: «هر چند کرمان در زمینه صنایع دستی مس حرف اول را می زند اما فروش آن در اصفهان و زنجان بیش تر و پربرون تر است. زیرا این دو شهر علاوه بر اینکه جمعیت بیش تری دارند، تعداد گردشگران شان نیز چشمگیرتر است و قابل مقایسه با کرمان نیست. علاوه بر آن تفاوت سطح اقتصادی کرمان و اصفهان زیبا است و این مسأله بر مسگری کرمان تأثیر گذاشته است.»

وی ادامه داد: «اما امروز هر کسی و از هر صنفی مغازه فروش محصولات چینی مس دارد و دیگر تولید کنند در بازار وجود ندارد. قدیمی ها به یازنه سستی

نشان دار کردن مالیات

زمینه ساز کاهش پولشویی و فرار مالیاتی

وی در رابطه با طرح سازمان امور مالیاتی در زمینه انتخاب مؤدیان جهت نحوه مصرف مالیات در بصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات های مستقیم گفت: ایران با ارائه طرحی برای تخصیص مالیات توسط خود مؤدی مالیاتی، گامی مهم در مسیر افزایش اطلاعات مؤدیان از نحوه هزینه کرد مالیات برداشته است که به مؤدیان مالیاتی این امکان را می دهد تا نحوه تخصیص مالیات خود را به پروژه ها و بخش های خاص انتخاب کنند. این ابتکار نه تنها سطح جدیدی از شفافیت را ایجاد کرده است، بلکه به مؤدیان مالیاتی احساس مالکیت و کنترل بر فرآیند تخصیص مالیات داده است.

این کارشناس اقتصادی در رابطه با مزایای مهم و راهبردی طرح نشان دار کردن مالیات اظهار کرد: طرح نشان دار کردن مالیات دارای چندین ویژگی کلیدی است که به موفقیت آن کمک کرده است: اولین ویژگی آن در بحث شفافیت کامل منابع و مصارف مالیاتی است. مؤدیان مالیاتی نسبت به نحوه تخصیص و هزینه مالیات خود کاملاً دید دارند.

او بیان کرد: دومین و کلیدی ترین مزیت نیز مبتنی بر اعطای قدرت انتخاب به مردم در تعیین نحوه مصرف مالیات است. مؤدیان مالیاتی می توانند بر اساس اولویت ها و ارزش های خود، انتخاب کنند که به کدام پروژه ها و بخش ها مالیات خود را تخصیص دهند. دولت با مشارکت دادن مردم در تخصیص فرآیند مالیاتی به نوعی در خصوص تخصیص و استفاده از درآمدهای مالیاتی پاسخگویی ایجاد کرده است و همچنین مؤدیان نیز ارزش های مدنظر خود را در جهت تخصیص مالیات پرداختی به پروژه های عمرانی و مکان آن ها اولویت خواهند داد. وی گفت: عمل مشارکت شهروندان در تخصیص مالیات، همکاری بین مؤدیان مالیاتی و دولت را تقویت می کند. مالیات دهنده های که مزایای مشارکت را می بیند، با میل خود پرداخت به موقع و کامل مالیات را رعایت می کند.

او بیان کرد: شفافیت باعث ایجاد حسن نیت و روحیه جمعی حامی توسعه ملی می شود. شفافیت به عنوان یک عامل بازدارنده در برابر فرار مالیات عمل می کند و این موضوع در طرح نشان دار کردن مالیات به خوبی پیاده سازی شده است و وقتی مردم با این طرح پایان یافتن پروژه های انتخاب شده توسط خودشان را ببینند که چگونه با مالیات پرداختی خود، پروژه زیربنایی و رفاهی انتخاب شده به بهره برداری می رسد: در سال های آتی با انگیزه بیشتری مالیات خود را پرداخت خواهند کرد و نسبت به جلوگیری از فرار مالیاتی، هیچ همکاری با فراریان مالیاتی نخواهند داشت و در آنجا حاکمیت قانون به طور کامل در نظام مالیاتی برقرار خواهد شد.

وی ادامه داد: اجرای طرح نشان دار کردن نقش بسیار موثری در کاهش فرارهای مالیاتی و اجرای این طرح می تواند زمینه ساز کاهش پولشویی در بخش های مختلف شود.

کارشناس اقتصاد گفت: از زمان اجرای طرح نشان دار کردن مالیات ها شاهد کاهش چشمگیر پولشویی و فرارهای مالیاتی بوده ایم. با اجرای طرح نشان دار کردن مالیات گزارش های میدانی و بررسی ها حاکی از کاهش چشم گیر فرارهای مالیاتی و پولشویی در بخش های مختلف اقتصاد کشور است و آمارها نشان می دهد که بخش زیادی از این فرارهای مالیاتی صرف توسعه و رونق مناطق محروم کشور و همچنین تکمیل پروژه های نیمه تمام در حوزه های آموزشی، ورزشی، تفریحی و عمرانی می شود. طبق آخرین آمارهای اعلام شده از سوی کارشناسان اقتصادی در حوزه مالیاتی اجرای طرح نشان دار کردن مالیات به عنوان یک ابتکار مالیاتی دولت در زمینه گسترش مشارکت مردم در فرآیند تخصیص مالیات و ایجاد شفافیت در هزینه کرد مالیات برای مؤدیان شده است.

حسین زاده کارشناس اقتصادی در این خصوص گفته است: شفافیت به عنوان یک عامل بازدارنده در برابر فرار مالیاتی عمل می کند و این موضوع در طرح نشان دار کردن مالیات به خوبی پیاده سازی شده است و وقتی مردم با این طرح پایان یافتن پروژه های انتخاب شده توسط خودشان را ببینند که چگونه با مالیات پرداختی خود، پروژه زیربنایی و رفاهی انتخاب شده به بهره برداری می رسد.

وی ادامه داد: در سال های آینده مؤدیان با انگیزه بیشتری مالیات خود را پرداخت خواهند کرد و حاکمیت قانون به طور کامل در نظام مالیاتی برقرار خواهد شد.

این کارشناس مسائل اقتصادی در رابطه با رویکرد جدید نظامات مالیاتی در دنیا در جهت افزایش تمایل مردم در زمینه پرداخت مالیات گفت: در سال های اخیر، دولت ها در سراسر جهان استراتژی های نوآورانه ای را برای افزایش مشارکت و همکاری مؤدیان مالیاتی در فرآیند جمع آوری مالیات بررسی کرده اند. یکی از این رویکردها ایجاد شفافیت در مصرف مالیات و ارائه اطلاعات کامل به مؤدیان مالیاتی در مورد نحوه خرج مالیات آنها است. سازمان امور مالیاتی دولت چهاردهم علاوه بر ایجاد شفافیت کامل در زمینه مصارف مالیات، یک گام جدید نسبت به تخصیص مالیات پرداختی نیز برداشته است.

دولت برای تنظیم بازار های مالی، لایحه «مالیات بر عایدی سرمایه» را به مراحل پایانی تصویب رسانده است.

این طرح به عنوان یکی از کلیدی ترین ابزارهای مهار تورم و سوداگری معرفی می شود و هدف اصلی آن اخذ مالیات از سودهای پادآورده در معاملات دارایی هایی مانند مسکن، خودرو و طلا است: کارشناسان معتقدند این قانون می تواند تحول اساسی در اقتصاد ایران ایجاد کند.

در حال حاضر این طرح در صحن علنی مجلس شورای اسلامی در حال بررسی است و انتظار می رود با رفع ایرادات و نهایی سازی، به تصویب برسد. تصویب این طرح می تواند یکی از گام های بزرگ در راستای اصلاح نظام مالیاتی کشور و ایجاد ثبات اقتصادی باشد. نکته حائز اهمیت در این طرح، انکای آن به «سامانه یکپارچه معاملات کشور» است. این سیستم که از سال گذشته در حال راه اندازی است، تمام معاملات را رصد کرده و به صورت خودکار سود حاصل از خرید و فروش را محاسبه می کند. بر این اساس، هرگونه اختلاف قیمت بین خرید و فروش که بیش از نرخ تورم رسمی کشور باشد، مشمول مالیات تصاعدی خواهد شد. تجربه کشورهای موفق در اجرای این نوع مالیات نشان می دهد که می تواند بخش قابل توجهی از معاملات سوداگرانه را یکاهد.

سیاوش غیبی پور، کارشناس امور مالیاتی در مورد قانون مالیات بر عایدی سرمایه گفت: این قانون در مراحل نهایی تصویب قرار دارد و می تواند به درآمدهای مالیاتی کشور کمک کند و همچنین ابزاری برای تنظیم بازار و کنترل تورم باشد. وی با اشاره به اینکه این قانون سه بخش اصلی (خودرو، طلا و ملک) را هدف قرار داده است، افزود: هدف اصلی، اخذ مالیات از سودهای سرشار ناشی از افزایش قیمت دارایی ها است و بر اساس این قانون، اگر فردی دارایی را با قیمت پایین خریداری و پس از مدتی با سود قابل توجه بفروشد، مشمول مالیات بر عایدی سرمایه می شود. این کارشناس امور مالیاتی تأکید کرد: این قانون به دنبال کاهش معاملات سوداگرانه و هدایت نقدینگی به سمت تولید است.

چالش های اجرایی قانون مالیات بر عایدی سرمایه

این کارشناس مالیاتی با بیان اینکه نقض داده های معاملاتی مهم ترین مانع اجرای این قانون است، توضیح داد: سامانه های ثبت معاملات (مانند سامانه املاک و اسکان) هنوز به طور کامل فعال نیستند و از سویی همکاری بین دستگاهی برای اجرای این قانون ضروری است. وی در توضیح چالش دیگر اجرای این طرح

یک گام تا تصویب لایحه مالیات بر عایدی سرمایه

مالیاتی گفت: امکان دارد بسیاری از معاملات به صورت غیررسمی و با قیمت های پایین تر ثبت شوند که امکان ردیابی دقیق سود حاصل از فروش را دشوار می کند.

غیبی پور در پاسخ به این سؤال که آیا مالیات بر عایدی سرمایه از افزایش قیمت ها جلوگیری می کند، گفت: در کشورهای با اقتصاد مالیات محور، این قانون می تواند بازار را تنظیم و از سوداگری جلوگیری کند، اما لازم است داده های معاملاتی به طور کامل ثبت شود.

دریافت مالیات بر عایدی سرمایه به نفع قشر ضعیف

وی در مورد اینکه دریافت مالیات بر عایدی سرمایه به نفع اقشار ضعیف جامعه است یا خیر، عنوان کرد: در کوتاه مدت، این قانون بیشتر به افزایش درآمد دولت کمک می کند، اما در بلندمدت، اگر به درستی اجرا شود، می تواند با کاهش سوداگری، قیمت ها را تعدیل و به دهک های پایین درآمد کمک کند.

غیبی پور با اشاره به اینکه اجرای این قانون نیاز به تکمیل سامانه های مالیاتی و ثبت داده ها دارد، پیش بینی کرد که در صورت آماده سازی زیرساخت ها، امکان اجرای آن در آینده نزدیک وجود دارد.